

Dorota Chłopek
Akademia Techniczno-Humanistyczna, Bielsko-Biała

Znaczenie poprzez hasła leksykonu Longman Dictionary of Contemporary English New Edition

[*Longman Dictionary of Contemporary English New Edition*, Pearson Education Limited 2009]

Nowy słownik jednojęzyczny *Longman Dictionary of Contemporary English* został opublikowany przez Wydawnictwo Pearson Longman w 2009 roku. Jest to już piąta edycja tej pozycji, teraz bardziej nowoczesnego i atrakcyjnego leksykonu semajologicznego oraz częściowo onomajologicznego. Dlaczego moim zdaniem jest on nowoczesny i atrakcyjny, wyjaśnię opisując złożoną strukturę tego leksykonu, która wspomaga odwzorowanie znaczenia, co jest zasadniczym przeznaczeniem słownika obcojęzycznego. Po krótkim wprowadzeniu do tego czym z kognitywistycznego punktu widzenia jest znaczenie, przedstawię w jaki sposób *Dictionary of Contemporary English* je wyjaśnia. Nie służą do tego jedynie artykuły hasłowe zawarte w papierowej księdze. Czyni to poprzez zintegrowane źródła wersji drukowanej, elektronicznej i internetowej, co sprawia, że postrzegany jest przeze mnie jako nowoczesny i atrakcyjny, przede wszystkim jednak skuteczny.

Zgodnie z zasadami prezentowanymi przez językoznawstwo kognitywne **znaczenie jest oparte o użycie** (ang. *meaning is usage-based*). W związku z tym postulatem w semantyce kognitywnej rozważane są następujące założenia¹:

Struktura pojęciowa jest ucieleśniona, pojęcia powstają w oparciu o nasze doświadczenie². Za Markiem Johnsonem, w naszym postrzeganiu bezustannie funkcjonują struktury schematyczne (ang. *schematic*

¹ Zob. V. Evans i M. Green, *Cognitive Linguistics An Introduction*, Edinburgh 2006 [2007], ss. 157–163.

² Zob. G. Lakoff, *Women, Fire, and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind*, Chicago i London 1987 [1990]; M. Johnson, *The body in the Mind. The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*, Chicago 1987 [1990].

structures), ruch ciała w przestrzeni, fizyczne manewrowanie przedmiotami. Schematy (ang. *schema*), schematy ucieleśnione (ang. *embodied schema*), oraz schematy wyobrażeniowe (ang. *image schema*) istnieją w naszym pojmowaniu w ciągły sposób. Są to struktury, które organizują nasze interpretacje pojęciowe (ang. *mental representations*) na poziomie bardziej ogólnym i abstrakcyjnym niż ten, na którym powstają nasze konkretne wyobrażenia pojęciowe³.

Struktura semantyczna to struktura pojęciowa, tzn. znaczenia konwencjonalnie związane z jednostkami językowymi są tożsame z pojęciami. Niemniej jednak nie są one identyczne. Według semantyków kognitywnych znaczenia słów stanowią pewną część możliwych pojęć.

Reprezentacja znaczenia posiada charakter encyklopedyczny, tzn. słowa są punktami dostępu do olbrzymich zasobów wiedzy na temat danych pojęć, lub za Ronaldem W. Langackerem, domeny pojęć⁴.

Konstruowanie znaczenia jest konceptualizacją, tzn. powstaje ono na poziomie pojęciowym. Konceptualizacja to proces dynamiczny, w którym jednostki językowe pełnią rolę podpowiedzi (ang. *prompts*) dla różnorodnych operacji pojęciowych i uaktywnienia wiedzy kontekstowej (ang. *background knowledge*).

Zgodnie z tezami 1–4⁵ znaczenia nie sposób zawrzeć w jednej definicji, nawet w kilku definicjach, gdyż wyrasta ono z użycia danej konstrukcji i odnosi się do określonego kontekstu językowego i sytuacyjnego, lub za Croftem i Crusem, kontekstu fizycznego, społecznego oraz kontekstu wiedzy utrwalonej w umysłach⁶. W związku z regionem geograficznym odnosi się również do kontekstu kulturowego i do czasowego np. w odniesieniu do dekad. Zatem znaczenie istnieje wyłącznie w kontekście, natomiast poza nim, wyizolowany znak pozbawiony jest interpretacji. Kontekst aktywuje potencjalne znaczenie, w nim się ono realizuje. William Croft i D. Alan Cruse twierdzą, iż wyizolowany znak posiada semantycznie odpowiednie własności oraz potencjał semantyczny, i te własności wpływają na końcowe interpretacje, lecz powinny one być odróżnione od samych interpretacji⁷. W przykładzie Croft i Cruse kontrastują użycie czasownika *raise* 'podnieść' w zdaniu *the dog raised his shaggy head* 'pies podniósł swoją kudłatą głowę' i w zdaniu *nervously she raised her head* 'nerwowo podniosła głowę'. Czynności wyrażone przez czasownik *raise* są inne nie tylko dlatego, że w pierwszym przypadku głowę podnosi pies, a w drugim kobieta, lecz głowa psa wędruje wyżej w stosunku do

³ Zob. M. Johnson, *The body...*, s. 23–24.

⁴ Zob. R. W. Langacker, *Foundations of Cognitive Grammar Volume I Theoretical Prerequisites*, Stanford 1987.

⁵ Zob. V. Evans i M. Green, *Cognitive Linguistics...*, s. 164.

⁶ Zob. W. Croft i D. A. Cruse, *Cognitive Linguistics*, Cambridge 2004, s. 102–103.

⁷ Zob. tamże, s. 98–99.

ziemi niż głowa człowieka, kobieta tylko lekko przechyla głowę⁸. Gdy konstruujemy znaczenie korzystamy z kontekstu, z wiedzy. Znaczenie jest oparte o użycie, jest zapisane poprzez konwencję, tzn., zgodnie z założeniem Crofta i Cruse'a, główne źródło różnicy semantycznego potencjału pomiędzy jednym słowem a drugim wyrasta z różnicy dotyczącej kojarzonego sensu (ang. *associated purport*). Konwencja wybiera pewne odwzorowania znaczenia ponad innymi⁹. Leksykon powinien sprostać wymaganiom ukazania słowa w urozmaiconym kontekście i łatwego wyodrębnienia użycia językowego zgodnie z aktualnie panującą konwencją i nie tylko.

Znaczenie w odniesieniu do leksykonu kojarzone jest nie ze słowem lecz z jednostką leksykalną (ang. *lexical item*). **Jednostka leksykalna**, zgodnie z opinią Andrew Carstairs-McCarthy'ego, to konstrukcja, której znaczenia nie sposób przewidzieć, zatem powinna zaistnieć w słowniku¹⁰. Jest nią zarówno słowo (cegielka tworząca wyrazy i frazy), np. *to kick 'kopnąć'* lub *a bucket 'wiadro'*, wyrażenia idiomatyczne, np. nieformalne *kick the bucket 'odwalić kite'*¹¹, idiomy rzeczownikowe, np. *white elephant 'bibelot'*, *'rupieć'*¹², frazy ze znaczeniami słów ograniczonymi kolokacyjnie, np. *white coffee 'kawa z mlekiem'*¹³, słowa występujące tylko w pewnych wyrażeniach idiomatycznych, np. *umbrage w to take umbrage (at sth) 'poczuć się urażonym (czymś)'* oraz *to give umbrage to sb 'urazić kogoś'*¹⁴, także całe zdania, takie jak przysłowia, np. *Too many cooks spoil the broth 'Gdzie kucharek sześć, tam nie ma co jeść'*¹⁵. Zatem nie istnieje zupełne podobieństwo pomiędzy słowami i jednostkami leksykalnymi. Idealny słownik powinien umożliwiać odkodowanie znaczenia jak największej ilości jednostek leksykalnych. Ze względu na to, iż ich znaczenie nie jest motywowane, nie zawsze można je odkodować na podstawie kontekstu.

Zamiast *jednostka leksykalna*, używam tutaj pojęcia KONSTRUKCJA za Adele Goldberg¹⁶. Badaczka zwie *konstrukcjami* zarówno podstawowe jednostki języka, których znaczenia nie można przewidzieć na podstawie właściwości ich komponentów składowych lub innych konstrukcji,

⁸ Zob. tamże, s. 99.

⁹ Zob. tamże, s. 102.

¹⁰ Zob. A. Carstairs-McCarthy, *An Introduction to English Morphology*, Edinburgh 2002 [2007], s. 12–13.

¹¹ Za *Wielkim multimedialnym słownikiem polsko-angielskim angielsko-polskim Oxford-PWN*. PWN SA i OUP, Warszawa 2008. Przykłady jednostek leksykalnych pochodzą z A. Carstairs-McCarthy, *An Introduction...*, s. 12–13.

¹² Zob. tamże.

¹³ Zob. tamże.

¹⁴ Zob. tamże.

¹⁵ Zob. tamże.

¹⁶ Zob. A. E. Goldberg, *A Construction Grammar Approach to Argument Structure*, Chicago 1995.

co odnosi się do teoretycznych ustaleń dotyczących pojmowania konstrukcji, np. reprezentowanych przez Ronalda W. Langackera¹⁷. Także, w rozumieniu Adele Goldberg, konstrukcjami są morfemy, gdyż przypisane jest im znaczenie, którego nie sposób przewidzieć¹⁸. Jak przedstawia konstrukcje słownik, który spełnia oczekiwania obcojęzycznych użytkowników?

Odkodowanie znaczenia na podstawie haseł leksykonu *Longman Dictionary of Contemporary English New Edition* dotyczy konstrukcji ukazanych w kontekście. Zróżnicowanego kontekstu dostarczają ogólnie pojęte hasła tego słownika: (1) w części drukowanej, (2) elektronicznej na płycie DVD, oraz (3) internetowej. Jeśli chodzi o tę ostatnią, hasła pojęte są w sposób ogólny, gdyż są otwarte, tzn. poprzez łącza sieciowe sięgają licznych źródeł kontekstu służącego odwzorowaniu aktualnego znaczenia danej konstrukcji.

Część pierwsza, drukowana, to 2082. stronicowa księga w twardej lub miękkiej oprawie. Tutaj skupiam się na wersji pierwszej – twarda oprawa sztywno zamyka w sobie cienkie kartki, przy czym, choć opasła, książka ta posiada podręczny charakter. Gruba, aczkolwiek wygodna w posługiwaniu się zawiera: 230,000 słów, fraz i znaczeń, 165,000 przykładów z źródeł korpusowych, 65,000 kolokacji, 18,000 synonimów i antonimów i słów spokrewnionych, 3000 słów z największą frekwencyjnością występowania, oraz 2000 prostych słów stosowanych w definicjach (zob. tylna strona okładki słownika). Opisując zawartość twardej oprawy postaram się także odpowiedzieć na pytania jak skonstruowane są słowniki oraz hasła w słownikach semazjologicznych oraz dłaczego omawiany leksykon jest także częściowo onomazjologiczny.

Rozprawiając o słowniku omawiamy jego *megastrukturę*, czyli dane dotyczące tytułu, roku wydania, wydawnictwa, nazwiska autora czy redaktorów wydania¹⁹, także przewodnik użytkownika na początku leksykonu²⁰, *makrostrukturę*, inaczej – sposób rozplanowania artykułów hasłowych, *mikrostrukturę*, tworzoną poprzez wewnętrzną strukturę artykułu hasłowego, oraz w przypadku omawianego leksykonu *mezostrukturę*²¹, w ramach której istnieje *interstruktura* funkcjonująca za spr-

¹⁷ Zob. R. W. Langacker, *Foundations of Cognitive Grammar Volume I Theoretical Prerequisites*, Stanford 1987.

¹⁸ Zob. A. E. Goldberg, *A Construction Grammar Approach...*, s. 4.

¹⁹ Zob. D. Gibbon, *Spoken language lexicography: an integrative framework*, [w:] *Translatologie – Neue Ideen und Ansätze*, 2005, s. 247–289.

²⁰ Za: T. Trippel, *Representation Formats and Models for Lexicons*, [w:] *Linguistic Modeling of Information and Markup Languages. Contributions to Language Technology*, red. A. Witt, London i New York 2009, s. 166.

²¹ Za: D. Gibbonem: *Mesostructure 'mezostruktura': Generalisations 'uogólnienia': grammar 'gramatyka', phonetics 'fonetyka', cultural background 'podłoże kulturowe', ... Composition of lexicon object types 'typy przedmiotów wchodzących w skład struktury leksykonu': idioms 'idiomy', words 'słowa', morphemes 'morfemy', ... Lexical access 'do-*

wą hiperłączy internetowych. *Mezostruktura* to struktura dodatkowa, która opisuje związek artykułów leksykonu z odsyłaczami do zewnętrznych systematycznie uaktualnianych źródeł.

W ramach *megastruktury* Longman Dictionary of Contemporary English New Edition, na okładce, oprócz tytułu z informacją *for advanced learners* 'dla uczniów zaawansowanych' oraz trzech ikon symbolizujących formy słownika: DVD-ROM 'płyta DVD', ONLINE 'dostęp przez Internet' i MOBILE 'dostęp przez telefon komórkowy', na kolejnych stronach początkowych wewnątrz książki znajdują się: tabela wymowy (ang. *pronunciation table*), tabela ze skrótami i oznaczeniami, oznaczenia gramatyczne oraz wzory (ang. *grammar codes and patterns*), strona tytułowa, informacje wydawnicze, spis treści (ang. *contents*), podziękowania (ang. *acknowledgements*), słowo wstępne (ang. *foreword*) autorstwa Profesora Randolpha Quirka, wprowadzenie (ang. *introduction*), oraz wyczerpujące informacje jak korzystać ze słownika (ang. *how to use the Dictionary*). W licznych niewielkich tabelach ujmują one wszystkie stosowane oznaczenia i symbole. Są to szczegółowe objaśnienia z boku każdej tabeli, które wskazują użytkownikowi sposób odczytywania poszczególnych znaków.

Tuż przed częścią z artykułami hasłowymi, mieszczą się przykładowe liczby i wyjaśnienia poszczególnych symboli skopiowanych z klawiatury. Informacje te zawarte są przed stroną oznaczoną numerem 1. Po nich następuje *makrostruktura* leksykonu z artykułami hasłowymi i elementami *mezostruktury*, np. pomiędzy stronami nr 1154 i nr 1155 z kilkunastu poradnikiem dotyczącym stopnia formalności w mówionym i pisanim języku angielskim, z oznaczeniem numerów stron od A1 do A16. Na końcu książki znajduje się alfabetycznie ułożona lista 3000. słów, najczęściej używanych w języku angielskim, alfabetycznie skonstruowana lista 2000. słów funkcjonujących w powszechnym użyciu (ang. *common words*), wykorzystanych tutaj do formułowania definicji (ang. *Longman Defining Vocabulary*), tabela z czasownikami tzw. „nieregularnymi”, mapy Zjednoczonego Królestwa, USA i Kanady, oraz Australii, nazwy geograficzne, liczby, oznaczenia wagi i miary, informacje z dziedziny morfologii dotyczące formowania słów, odniesienia do źródeł wykorzystanych w słowniku ilustracji oraz dane dotyczące wymogów dla systemu operacyjnego w związku z wersją na płycie DVD. Choć wszystkie te dane odgrywają istotną rolę w sprawnym posługiwaniu się słownikiem, sprawdzając znaczenie sięgamy do artykułów hasłowych w ramach *makrostruktury* leksykonu.

Piotr Źmigrodzki objaśnia, iż *makrostruktura słownika to wzajemny układ jego artykułów hasłowych*. [...], *może on być alfabetyczny, gniazdowy lub*

---

step leksykany': *inferential query* 'poszukiwanie sugestii'. Zob. Dafydd Gibbon, *Hypermedia Lexica and Lexicon Metadata. The MetaLex model in the ModeLex project*. E-MELD Workshop, Detroit 2002. Uniwersytet Bielefeld. Prezentacja dostępna w internecie, kadr nr 11 pt. *Metalex implementation: architecture*.

pojściowy. Do zagadnień związanych z makrostrukturą należą również problemy hasłowania, tzn. różnych typów hasel, obecnych w słowniku, także decyzje, czy określone fakty językowe odnotowywać w postaci hasel odrębnych (samodzielnych), czy podhasel włączanych w obręb innych hasel²². Słownik *semazjologiczny*, lub raczej jego makrostruktura, czyli rozplanowanie jednostek leksykalnych, oparty jest o formę ortograficzną wyrazu lub konstrukcji i skoncentrowany jest na odpowiedzi na pytanie co ona znaczy. W takim słowniku artykuły hasłowe ułożone są według alfabetycznego porządku. Z pomocą słownika *onomazjologicznego*, za Henrykiem Kardelą, bada się, w jaki sposób kilka różnych słów może określać podobne lub identyczne pojęcia²³. Przykładem słownika *onomazjologicznego* jest słownik synonimów, który zwykle posiada gniazdowy układ artykułów hasłowych. Układ *pojściowy* cechuje słownik synonimów o nazwie *teaurus*²⁴. Omawiany leksykon, w formie drukowanej, posiada strukturę *semazjologiczną* z elementami struktury *onomazjologicznej*.

Mikrostruktura leksykonu łączy w sobie dobór składników językowych w poszczególnych artykułach hasłowych, sposób ich rozplanowania i zaprezentowania²⁵.

Artykuły hasłowe w **wydrukowanej wersji** *Longman Dictionary of Contemporary English New Edition* otwierane są konstrukcją hasłową, zwaną *definiendum*, zapisaną jednolitym wyeksponowanym różowym kolorem. *Definiendum* to konstrukcja bądź człon definiowany. W tym słowniku *definiendum* jest także zapisane czcionką koloru niebieskiego. Wyróżnienie typograficzne w kolorze różowym obejmuje zapis artykułów hasłowych, które stanowią odrębne konstrukcje, np. *design*¹ rzeczownik, *design*² czasownik, *designer*¹, *desire*¹, *desk*, *desperate* (zob. s. 457–459). Jednak pomiędzy poszczególnymi artykułami hasłowymi występują inne, znaczeniowo nie związane z sąsiednimi artykułami, np. *desist* tuż przed *desk*, które wyróżnione są niebieską czcionką, np. różowy artykuł hasłowy: *designer*¹, pod nim niebiesko zaznaczone hasła: *designer*², *designer baby*, *designer drug* (zob. s. 458). Słowa *designer*¹ rzeczownik i *designer*² przymiotnik posiadają tę samą formę graficzną lecz reprezentują odmienne części mowy, zatem oznaczone są innymi numerami. Między innymi, dzięki kolorom *makrostruktura* całego słownika jest czytelna i przyjazna dla odbiorcy.

²² P. Żmigrodzki, *Wprowadzenie do leksykografii polskiej*, Katowice 2003, s. 52.

²³ Zob. H. Kardela *Onomazjologiczny aspekt semantyki kognitywnej*, [w:] *Język a kultura*, tom 8 *Podstawy metodologiczne semantyki współczesnej*, red. Iwona Nowakowska-Kempna, Wiedza o kulturze, Wrocław 1992, s. 43 [http://www.lingwistyka.uni.wroc.pl/jk/spis08.htm],

²⁴ Zob. P. Żmigrodzki, *Wprowadzenie...*, s. 53–54.

²⁵ Zob. D. Chłopek, *Kategoryzacja czasowników ruchu w leksykozbiorach internetowych (na przykładzie języka angielskiego)*, Bielsko-Biała 2007, s. 90.

W definicji omawianego leksykonu, obok *definiendum*, wyrazu lub terminu, który ma zostać objaśniony²⁶, tak jak w większości słowników *semajologicznych*, znajdują się następujące składniki językowe: w przypadku konstrukcji o wysokiej frekwencyjności występowania w języku angielskim – oznaczenie informujące o częstotliwości występowania danej konstrukcji, np. *designer*¹ W3 (zob. s. 458) oznacza, iż wyraz ten jest jednym spośród 3000. najczęściej używanych w pisanim języku angielskim (ang. *written English*), dla kontrastu – S oznacza język mówiony (ang. *spoken*); cyfra 1 symbolizuje 1000 najczęściej używanych słów, a cyfra 2 oznacza 2000 takich słów (zob. s. xi). Symbol AC informuje, iż wyraz jest ujęty w *Academic Word List* ‘akademickiej liście słów’ (zob. s. xi). Te składniki nie są powszechnie stosowane w leksykonach, należą raczej do rzadkości.

Następnym komponentem jest zapis fonematyczny wymowy danej konstrukcji wraz z zaznaczonym akcentem wyrazowym, w przypadku różnic – osobny zapis dla języka angielskiego BBC (*BrE*) oraz dla ogólnego angielskiego amerykańskiego (*AmE*). Wymowie amerykańskiej towarzyszy znak dolara, np. *designer*¹ W3 /dɪˈzainə \$ -ər/.

Kolejnymi elementami są kwalifikatory dla części mowy: w przypadku rzeczowników (ang. *nouns*) – dla policzalnych [C] i niepoliczalnych [U], czasowników (ang. *verbs*) – dla przechodnich [T] i nieprzechodnich [I], informacja o niewystępowaniu w formie ciągłej, np. *desire*² v [T not in progressive] (zob. s. 458), lub występowaniu w formie strony biernej, np. *dub*¹ /dʌb/ v (**dubbed, dubbing**) [T] 1 [usually passive] (zob. s. 524). Licznym hasłom rzeczownikowym towarzyszy zapisana **boldem** forma liczby mnogiej, np. *desk tidy* n (**plural desk tidies**) [C] (zob. s. 458) lub możliwy akronim, np. *DTP* dla *desktop publishing* n [U] (**abbreviation DTP**) (zob. s. 458). W przypadku niektórych hasel czasowników podany jest imiesłów czasu przeszłego i teraźniejszego, np. *dial*² v (**dialled, dialling** *BrE*, **dialed, dialing** *AmE*) (zob. s. 465), oraz dla tzw. czasowników „nie-regularnych” forma czasu przeszłego (ang. *past tense*) i imiesłowu czasu przeszłego (ang. *past participle*). Przymiotnikom towarzyszą informacje wspomagające ich użycie, takie jak ‘tylko przed rzeczownikiem’, np. *fledgling*², **fledgling** adj [only before noun] (zob. s. 661), lub w przypadku wielu przymiotników stopniowalnych (ang. *gradable*), wyraz ukazany jest w stopniu wyższym (ang. *comparative*) i najwyższym (ang. *superlative*), np. *heavy*¹ S1 W1 /ˈhevi/ adj (*comparative heavier, superlative heaviest*) (zob. s. 817).

Kolejnymi składnikami są *definiensy*, czyli terminy definiujące. *Definiens* to wyrażenie przy pomocy którego definicja informuje o znaczeniu wyrazu definiowanego²⁷. Na początku definicji często występują kwalifikatory dla stylu języka lub umiejscowienia go w epoce: *formal* ‘formalny’, *informal*

²⁶ Zob. <http://portalwiedzy.onet.pl/108195,,,definiendum,haslo.html>.

²⁷ Za: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Definiens>.

'nieformalny, *literary* 'literacki', *technical* 'techniczny', *not polite* 'nieuprzejmie', *old use* 'dawne użycie', *old-fashioned* 'staroświeckie', np. *desire*² v [T not in progressive] 1 *formal* (zob. s. 458). Informacje o rejestrze zawarte są w tabelkach pod definicjami, np. pod hasłem *dull*¹ 'nudny' widnieje informacja, iż w codziennym angielskim ludzie zwykle mówią **boring** 'nudny' nie **dull** 'nudny': *a long, boring film* 'długi, nudny film' (zob. s. 525). Definicje wsparte są przykładami użycia zarówno dla wyrazu hasłowego, jak i zapisanych **boldem** konstrukcji w podhasłach. Wskazane składniki mieszczą różnorakie informacje naprowadzające użytkownika leksykonu na poprawne użycie danej konstrukcji. Jednak lista nie jest jeszcze zamknięta jeśli chodzi o linearną strukturę artykułu hasłowego.

Mikrostruktura także ujmuje fioletowe strzałki z napisem THESAURUS 'tezaurus', kierujące użytkownika do leksemu znaczeniowo bliskiego, na przykład na dole, pod *definiensami* dla znaczenia centralnego czasownika *combine*¹ 'połączyć', 'zmieszać' strzałka taka wskazuje leksem MIX 'zmieszać' (zob. s. 322). Jednak w wielu artykułach hasłowych zamiast strzałki wstawiona jest fioletowa rama tabeli z białym napisem THESAURUS na fioletowym tle. W niej mieści się lista wyrazów bliskoźnaczných, co wnosi aspekty *onomazjologiczne* do leksykonu. Oprócz tabeli z nagłówkiem THESAURUS, artykuły hasłowe zawierają także tabele w tym samym kolorze z etykietą COLLOCATIONS 'kolokacje'. Kolorem niebieskim z kolei obramowane są wykresy wskazujące na frekwencyjność użycia danej konstrukcji, np. *pretend (that)* 60%, *pretend to do sth* 30%, *pretend* 10%, *pretend sth* i *other* 'inne' zajmują nieznaczný procent na skali użycia (zob. s. 1372). Aranżacja systemu oznaczeń, np. zastosowanie kolorów i tabel itp., czyni *mikrostrukturę* oraz *makrostrukturę* leksykonu przejrzystą, czytelną i zrozumiałą. Pozwala to sprawnie odszukać pożądaną konstrukcję i efektywnie sprawdzić jej znaczenie. Poza tabelami i notkami gramatycznymi, niektórym hasłom towarzyszą kolorowe ilustracje, szczególnie pomocne w odwzorowaniu znaczeń konstrukcji w ramach sieci radialnych, np. *handle* (zob. s. 794) 'klamka', 'pałak', 'kablak', 'uszko', 'rączka', 'trzonek', 'uchwyt'²⁸.

Wydrukowana wersja słownika zawiera wyczerpującą listę haseł, podhaseł oraz definicji z licznymi kwantyfikatorami i przykładami ułatwiającymi konceptualizację konstrukcji i wspomagającymi ich poprawne użycie. Ponadto wersja książkowa jest technicznie przyjazna dla jej użytkownika. Słownik wzbogacają dodatkowe wersje, które umożliwiają korzystanie z leksykonu w różnych sytuacjach.

Do wersji książkowej dołączona jest **plyta DVD** z zapisem cyfrowym całego słownika. Ponadto zawiera ona 82000 dodatkowych kolokacji i 30000 dodatkowych synonimów, antonimów oraz spokrewnionych słów. Oprócz tekstu pisanego na płycie DVD nagrany jest głos lektora dla

²⁸Za: *Wielkim multimedialnym słownikiem polsko-angielskim angielsko-polskim Oxford-PWN*. PWN SA i OUP, Warszawa 2008.

88000. wypowiedzianych przykładów (zob. obwoluta płyty). Cenną zaletą jest fakt, że oprócz zapisu wymowy pojedynczego wyrazu – *definiendum*, użytkownik może odsłuchać wszystkie zapisane przykłady zdań, te same, które występują w książce. Odczytane przez lektora całe zdanie zawiera odszukiwany wyraz w przykładowym kontekście użycia, jest wzorem z właściwym akcentem i poprawną intonacją. Trudno wskazać drugi słownik, który dawałby użytkownikowi możliwość odsłuchania wszystkich przykładowych zdań ze sprawdzanym wyrazem. Poza tym, płyta DVD zawiera dodatkowe ćwiczenia leksykalne w tytułach: *Longman Language Activator* ‘aktywator języka’, *Longman Vocabulary Trainer* ‘trener słownictwa’, *Longman Writing Assistant* ‘asystent w pisaniu’, oraz dla nauczyciela – *Teacher’s Lesson Plan* ‘nauczycielski plan lekcji’.

Co więcej, numer zamieszczony w białym prostokącie na płycie DVD służy jako hasło dostępu do **internetowej wersji słownika**, z której użytkownik może korzystać przez jeden rok od daty zalogowania się. Krótka, bo jednoroczny okres użytkowania internetowej wersji, to jedyny mankament, jakiego dopatrzyłam się w związku z omawianym leksykonem. Z kolei sam dostęp do internetowej postaci słownika jest dużym jego atutem. Oprócz treści zamieszczonych w książce i na płycie DVD, internetowe wydanie niesie z sobą dodatkowe dane oraz całą *mezostrukturę* leksykonu, utożsamianą tutaj z *interstrukturą*. Poprzez internetowe łącza wychodzi ono poza ten konkretny słownik w każdej jego wersji.

Jeśli chodzi o dodatkowe treści w internetowej wersji są to między innymi cztery *dictionary pictures of the day* ‘obrazki ilustrujące cztery słowa na dany dzień’. Ponadto, klikając na danym łączy tematycznym, takim jak TRADE ‘handel’ w przypadku czasownika *handle*, oprócz długiej wielopoziomowej i tematycznie związanej listy konstrukcji, pojawia się ‘słowo na dany dzień’ w ramach określonej domeny. W przypadku TRADE, w dniu 06 marca 2010, słowem tym jest *lot* ‘parcela’, ‘działka’²⁹. Pod artykułem hasłowym *trade* mieszczą się liczne łącza z nazwami pokrewnych tematów lub domen, które prowadzą do innych artykułów hasłowych. Co więcej, poszczególne strony z rozwijającymi się wyjaśnieniami zawierają *Ads by Google* ‘reklamy z wyszukiwarki Google’, tematycznie odpowiadające danej jednostce hasłowej. Użytkownik ma dostęp do niezaadaptowanego, codziennego języka angielskiego używanego w odniesieniu do określonego tematu poprzez komputer lub telefon komórkowy.

Konceptualizacja danej konstrukcji językowej poprzez hasła różnych kompatybilnych wersji leksykonu *Longman Dictionary of Contemporary English New Edition* przebiega na podstawie źródeł o charakterze encyklopedycznym, co zgodne jest z charakterem *znaczenia*. Zatem łatwiejsze jest nie tylko zrozumienie i utrwalenie danego wyrażenia, także jego przechowanie i odtworzenie w konstruowanym lub odbieranym tekście.

²⁹Za: *Wielkim multimedialnym słownikiem polsko-angielskim angielsko-polskim Oxford-PWN*. PWN SA i OUP, Warszawa 2008.